

Василинчук Віктор Іванович, професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

АНАЛІТИЧНА РОБОТА ПІДРОЗДІЛІВ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ОДНА З ОСНОВ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНІЙ КОРУПЦІЇ

На етапі Європейської інтеграції України визначено завдання забезпечити в державі ефективне функціонування інститутів, які гарантуватимуть верховенство права, додержання прав і свобод громадян, їх ефективний захист, однак однією з перешкод реалізації цих завдань є корупційна злочинність. У системі оперативних підрозділів, які протидіють кримінальній корупції, особливе місце відведено підрозділам захисту економіки Національної поліції України, до пріоритетних напрямів якої належить:

- боротьба з кримінальною корупцією;
- документування та направлення до суду адміністративних протоколів про корупцію серед державних службовців категорії «А», «Б» та «В».

Міжнародний досвід превентивних заходів, до яких на цей час вдаються правоохоронні інституції, свідчить, що ключовим інструментом протидії кримінальній корупції в правоохоронній сфері є аналітична робота.

Ефективність роботи територіальних підрозділів захисту економіки Національної поліції України щодо протидії кримінальній корупції оцінюється не за кількісними показниками, а через призму якості документування цих правопорушень, якої вдається досягти завдяки успішній аналітичній роботі, призначенням якої є вивчення закономірностей суспільних процесів і явищ, що чинять вплив на роботу зазначених підрозділів, а також використання отриманих відомостей для забезпечення ефективності такої діяльності.

Співробітники ДЗЕ виконують завдання, покладені на департамент, відповідно до Закону України «Про Національну поліцію». Так, ст. 25 Закону передбачено, що співробітники поліції мають право формувати бази (банки) даних, унесені до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України; користуватися ними та базами інших органів державної влади. Водночас поліція може створювати власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності (у своїй повсякденній діяльності співробітники ДЗЕ мають керуватися Конституцією України, Законом України «Про захист персональних даних», оскільки інформація, з якою працюють у ДЗЕ, містить персональні дані).

Аналітики та співробітники, які здійснюють оперативні розробки й розслідування корупційних кримінальних правопорушень, повинні опанувати навички, необхідні для аналізу значних обсягів інформації з різних джерел. Метою аналітичної роботи є забезпечення інформаційної підтримки діяльності правоохоронного органу.

Інформація, що підлягає збиранню, має відповідати таким критеріям: актуальність, важливість, достовірність, корисність, своєчасність, повнота.

Збір даних – це цілеспрямований збір інформації з доступних джерел: правоохоронних та інших відомств, установ, ЗМІ та всесвітньої мережі Інтернет.

Збираючи інформацію про особу, необхідно звертати увагу не лише на родичів, а й на найближче оточення. Наприклад, друзів, коханців, тих, кого можна віднести до керівного та обслуговуючого персоналу.

Важливим є виділення таких відомостей, як традиції, звичаї, спосіб життя, дозволя, а саме:

- 1) спосіб проведення святкових і вихідних днів, канікул, відпусток;
- 2) розпорядок дня, тижня;
- 3) регулярні або нерегулярні місця відвідування (куди, з ким);

4) місця сфери обслуговування: СТО, мийки, місця стоянки авто, гаражі, перукарні, салони краси, спортзали, лікарні (лікарі), магазини, нотаріальні контори (нотаріуси), ринки. Місця відпочинку: полювання, риболовля, бази відпочинку. Церкви, монастирі. Також необхідно звертати увагу на наявність знижок, на керівників або господарів закладів (родинні, дружні зв'язки), періодичність відвідування;

5) відпочинок (інформація за останні п'ять років із зазначенням місця, осіб, які супроводжували, пори року, періодичності);

6) свята, дні народження, професійні свята із зазначенням місця проведення, осіб, які брали участь, подарунки.

Не менш важливою є інформація про характер, захоплення, інтереси, знання мов, комп'ютерної техніки, інші особисті особливості, нахили.

Одним із важливих інструментів поліпшення ефективності роботи оперативних підрозділів у протидії кримінальній корупції вважаємо об'єднання інформаційних ресурсів усіх Міністерств та відомств у єдиний інформаційно-аналітичний комплекс із використанням сучасних інформаційних технологій, комп'ютерного й телекомунікаційного обладнання для забезпечення оперативно-службової діяльності підрозділів захисту економіки, зміцнення їх спроможності до протидії кримінальній корупції.

Підсумовуючи вищенаведене, слід зазначити, що аналітична робота в діяльності підрозділів захисту економіки в протидії кримінальній корупції - це безперервний дослідний процес, що містить комплекс організаційних заходів і методичних прийомів, спрямованих на вивчення стану кримінальної корупції; чинників, що її зумовлюють; прогнозування корумпованих ризиків; ефективності використання сил, заходів та оперативно-пошукових обліків у протидії кримінальній корупції.